

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی‌های اقتصادی

بهبود تراز پرداخت‌های کشور در فصل بهار ۱۳۹۷

براساس آخرین آمارهای بانک مرکزی، تراز پرداخت‌های کشور در فصل نخست سال ۱۳۹۷ نسبت به مدت مشابه سال گذشته بهبود قابل توجهی را تجربه کرده است. تراز پرداخت‌ها از کسری ۱,۳ میلیارد دلاری در فصل نخست سال ۱۳۹۶ به مازاد حدود ۴ میلیارد دلاری رسیده است. در این گزارش، جزئیات تراز پرداخت‌های کشور به طور خلاصه مورد بررسی قرار می‌گیرد.

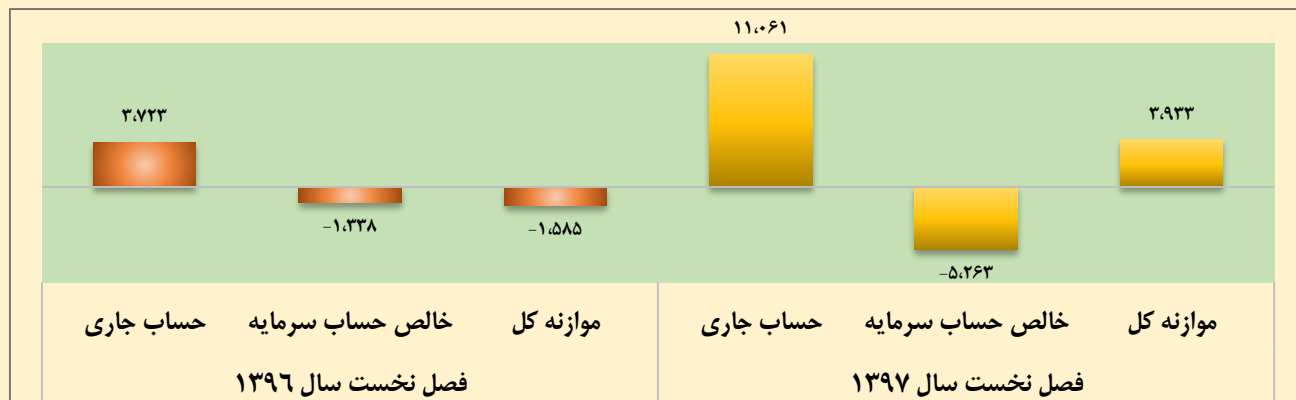
مهر ۱۳۹۷

تهیه شده توسط فروغ‌گیری میکاسر

معاونت بررسی های اقتصادی

موازنه پرداختها یک صورت حساب آماری است که به صورت نظاممند مبادلات اقتصادی میان اشخاص مقیم یک اقتصاد و بقیه جهان را طی یک دوره مالی معین (معمولاً یک سال) ثبت می‌کند. به طور کلی، تراز پرداختها از حساب جاری، خالص حساب سرمایه و اشتباهات و قلم‌افتادگی تشکیل می‌شود. نمودار ۱ وضعیت موازنه کل پرداختها، حساب جاری و خالص حساب سرمایه ایران را طی فصل نخست سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ نشان می‌دهد.

نمودار ۱- وضعیت موازنه پرداختها، حساب جاری و خالص حساب سرمایه طی فصل نخست سالهای ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷

منبع: بانک مرکزی ایران

با توجه به آخرین آمارهای بانک مرکزی، تراز پرداختهای کشور در فصل نخست سال ۱۳۹۷ نسبت به فصل مشابه سال ۱۳۹۶، حدود ۵,۵ میلیارد دلار بهبود یافته است. این در حالی است که خالص حساب سرمایه کشور طی این مدت تضعیف شده و از منفی ۱,۳ میلیارد دلار به منفی ۵,۲ میلیارد دلار رسیده است. حساب جاری کشور نیز این مدت حدوداً ۳ برابر شده و از ۳,۷ میلیارد دلار در فصل نخست سال ۱۳۹۶ به ۱۱,۱ میلیارد دلار در فصل نخست سال ۱۳۹۷ رسیده است. حساب جاری کشور از حساب کالا، حساب خدمات، حساب درآمد و حساب انتقالات جاری تشکیل می‌شود.

طی مدت مورد بررسی، حساب خدمات و حساب درآمد کشور در فصل نخست سال ۱۳۹۷ نسبت به مدت مشابه سال گذشته کاهش یافته است. حساب خدمات کشور کاهش ۳۳ درصدی و حساب درآمد نیز افت ۲۰ درصدی را تجربه کرده است. حساب انتقالات جاری نیز طی این مدت با افزایش همراه بوده است.

مهم‌ترین عامل بهبود حساب جاری کشور، افزایش حساب کالا بوده، بطوریکه حساب کالایی کشور طی فصل نخست سال ۱۳۹۷ نسبت به فصل مشابه سال گذشته حدود ۲,۶ برابر شده که این امر نیز ناشی از افزایش صادرات کالایی بویژه افزایش تقریباً ۶,۸ میلیارد دلاری صادرات نفتی در این مدت بوده است. طی این مدت صادرات نفتی ۱,۵ برابر و صادرات غیر نفتی ۱,۲ برابر شده است (جدول ۱).

براساس آمارهای صندوق بین‌المللی پول نیز تراز حساب جاری ایران در سال ۱۳۹۶ معادل ۹,۵ میلیارد دلار و حدود ۲,۲ درصد از GDP کشور بوده و پیش‌بینی می‌شود طی سالهای ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ به ترتیب به ۵,۸ میلیارد دلار (۱,۳ درصد از GDP) و ۸۵۹ میلیون دلار (۰,۲۵ درصد از GDP) برسد.

جدول ۱- موازنه پرداختها (میلیون دلار)			
درصد تغییرات	فصل نخست ۱۳۹۷	فصل نخست ۱۳۹۶	
۱۹۷.۱	۱۱,۰۶۱	۳,۷۲۳	حساب جاری
۱۵۶.۶	۱۲,۹۸۳	۵,۰۵۹	حساب کالا
۳۷.۵	۲۹,۳۳۶	۲۱,۳۴۲	صادرات کالا (فوب)
۴۸.۱	۲۰,۹۸۰	۱۴,۱۶۶	صادرات نفتی
۱۶.۵	۸,۳۵۶	۷,۱۷۶	صادرات غیرنفتی
۰.۴	۱۶,۳۵۳	۱۶,۲۸۳	واردات کالا (فوب)
۱۲۷.۷	۶۶۶	۲۹۳	گاز و فرآورده های نفتی
-۱.۹	۱۵,۶۸۶	۱۵,۹۹۰	سایر کالاها
۳۲.۹	-۲,۲۷۶	-۱,۷۱۳	حساب خدمات
-۸	۲,۲۸۲	۲,۴۹۲	صادرات خدمات
۸	۴,۵۵۸	۴,۲۰۵	واردات خدمات
-۲۰.۳	۲۱۰	۲۶۳	حساب درآمد
-۹	۶۲۸	۶۸۹	دریافت
-۲	۴۱۹	۴۲۷	پرداخت
۲۶.۵	۱۴۴	۱۱۴	حساب انتقالات جاری
۱	۲۵۲	۲۵۰	دریافت
-۲۱	۱۰۸	۱۳۶	پرداخت
۲۹۳.۲	-۵,۲۶۳	-۱,۳۳۸	خالص حساب سرمایه
-۵۳	-۱,۸۶۵	-۳,۹۷۰	اشتباهات و از قلم افتادگی
-	۳,۹۳۳	-۱,۵۸۵	موازنه کل

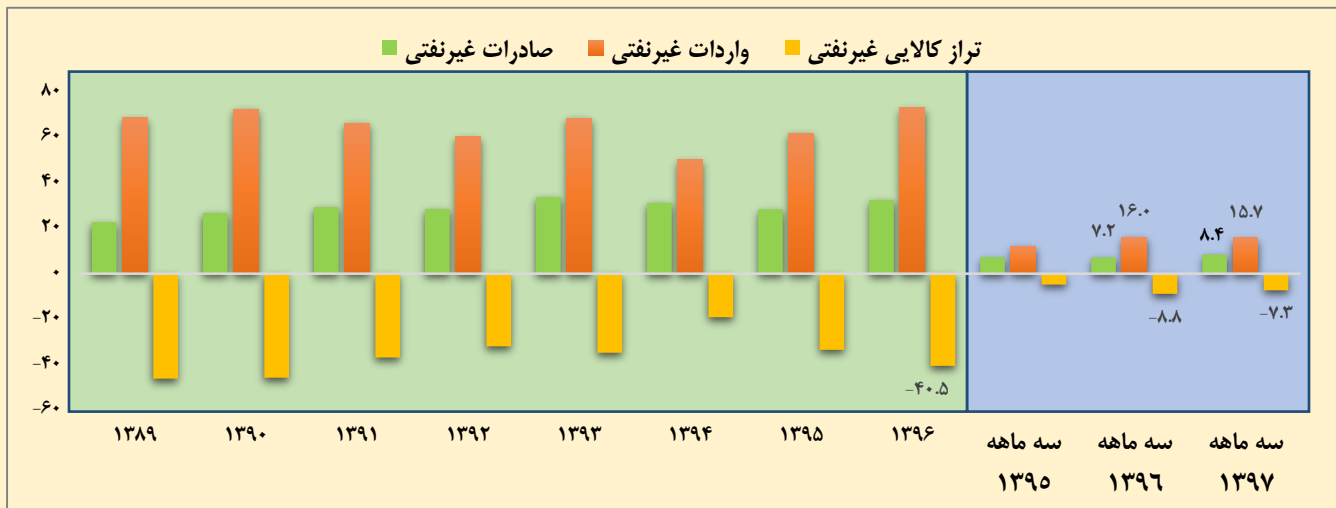
منبع: بانک مرکزی ج.ا.ا.

براساس آمارهای بانک مرکزی تراز تجاری غیر نفتی کشور در فصل نخست سال ۱۳۹۷ معادل منفی ۷,۳ میلیارد دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱,۵ میلیارد دلار بهبود یافته است. طی این مدت صادرات غیرنفتی کشور افزایش

معاونت بررسی های اقتصادی

یافته و از ۷,۲ میلیارد دلار در فصل نخست سال ۱۳۹۶ به ۸,۴ میلیارد دلار به فصل نخست سال جاری رسیده است. واردات غیر نفتی کشور نیز با ۳۰۰ میلیون دلار کاهش از ۱۶ میلیارد دلار به ۱۵,۷ میلیارد دلار رسیده است.

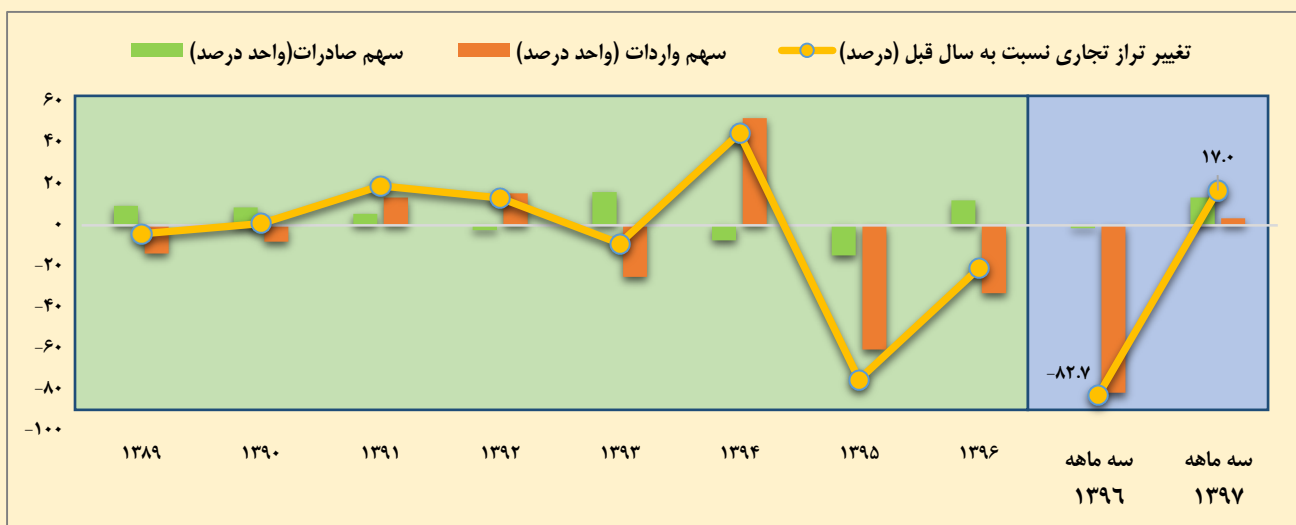
نمودار ۲- تراز کالایی غیرنفتی کشور طی سالهای ۱۳۸۹-۱۳۹۷ (میلیارد دلار)

منبع: بانک مرکزی ج.ا.ا.

نمودار ۳ نشان می‌دهد که طی سالهای ۱۳۸۹ تا فصل نخست سال ۱۳۹۷، واردات و صادرات غیر نفتی هر کدام چه سهمی از تغییرات تراز کالایی غیرنفتی داشته‌اند. در سه ماهه سال ۱۳۹۷، تراز تجاری غیر نفتی با بهبود ۱۷ درصدی همراه بوده که ۱۳,۶ واحد درصد آن به دلیل افزایش صادرات غیرنفتی و ۳,۴ واحد درصد آن ناشی از افت واردات غیرنفتی بوده است.

نمودار ۳- درصد تغییر تراز تجاری کالایی غیرنفتی کشور طی سالهای ۱۳۸۹ تا فصل نخست سال ۱۳۹۷

منبع: بانک مرکزی ج.ا.ا.

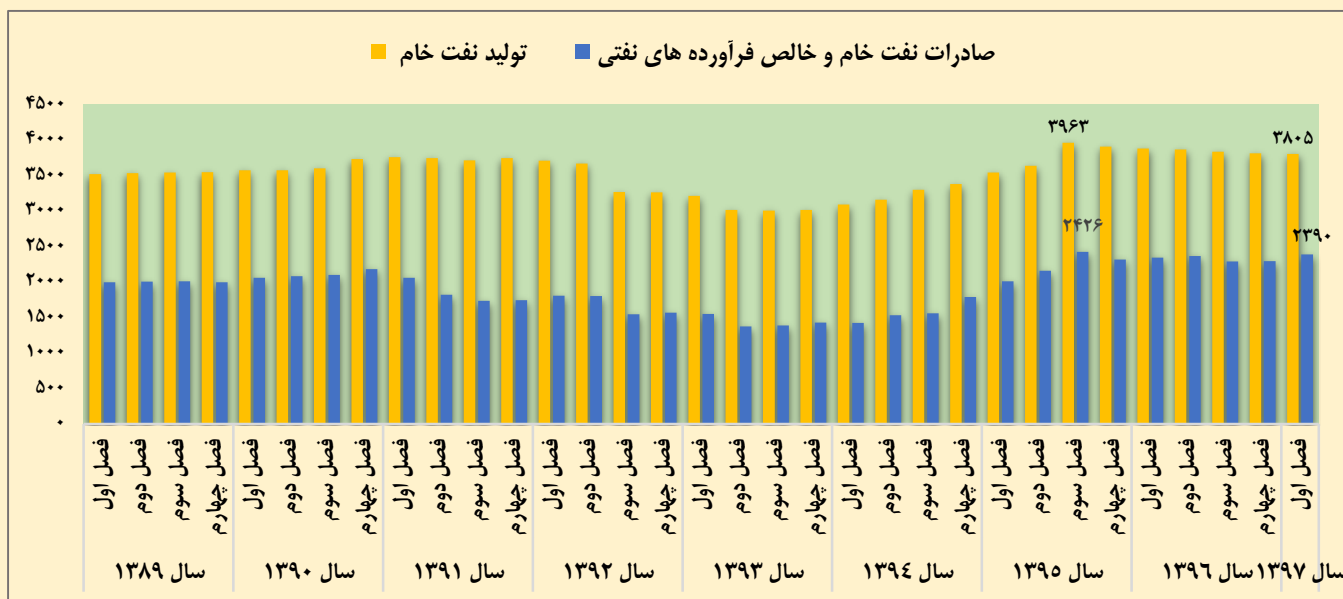

معاونت بررسی های اقتصادی

نمودار ۴ روند فصلی تولید و صادرات نفت خام طی فصل نخست سال ۱۳۸۹ تا فصل نخست سال ۱۳۹۷ را نشان می‌دهد. بیشترین سطح تولید و صادرات نفت خام کشور طی این مدت مربوط به فصل سوم سال ۱۳۹۵ بوده است. در فصل نخست سال ۱۳۹۷ تولید نفت خام نسبت به فصل مشابه سال ۱۳۹۶ کاهش یافته، با این حال صادرات آن با افزایش جزئی همراه بوده است.

در فصل نخست سال ۱۳۹۷ تولید نفت خام کشور حدود ۳,۸ میلیون بشکه در روز و صادرات آن حدود ۲,۴ میلیون بشکه در روز بوده است.

نمودار ۴- روند فصلی تولید نفت خام و صادرات نفتی طی سال های ۱۳۸۹-۱۳۹۷ (هزار بشکه در روز)

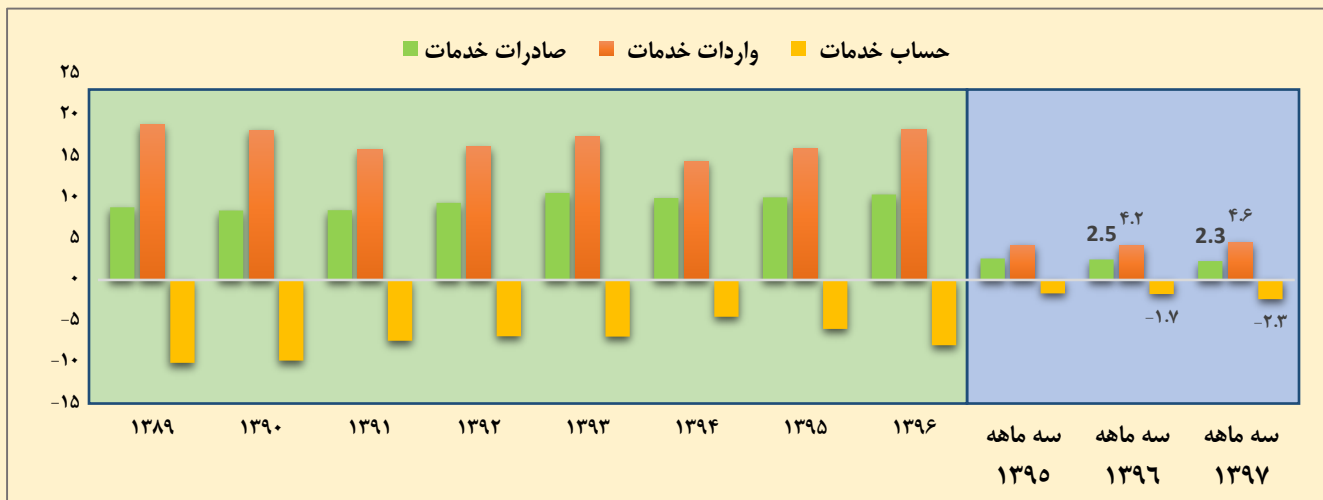

منبع: بانک مرکزی ج.ا.ا.

نمودار ۵ روند حساب خدمات کشور به تفکیک اجزای آن را طی سال ۱۳۸۹ تا فصل نخست سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد. حساب خدمات کشور در فصل نخست سال ۱۳۹۷ نسبت به فصل نخست سال ۱۳۹۶ حدود ۶۰۰ میلیون دلار تضعیف شده است. طی این بازه زمانی صادرات خدمات کشور با افت ۸ درصدی و واردات آن رشد ۹,۵ درصدی داشته است.

معاونت بررسی های اقتصادی

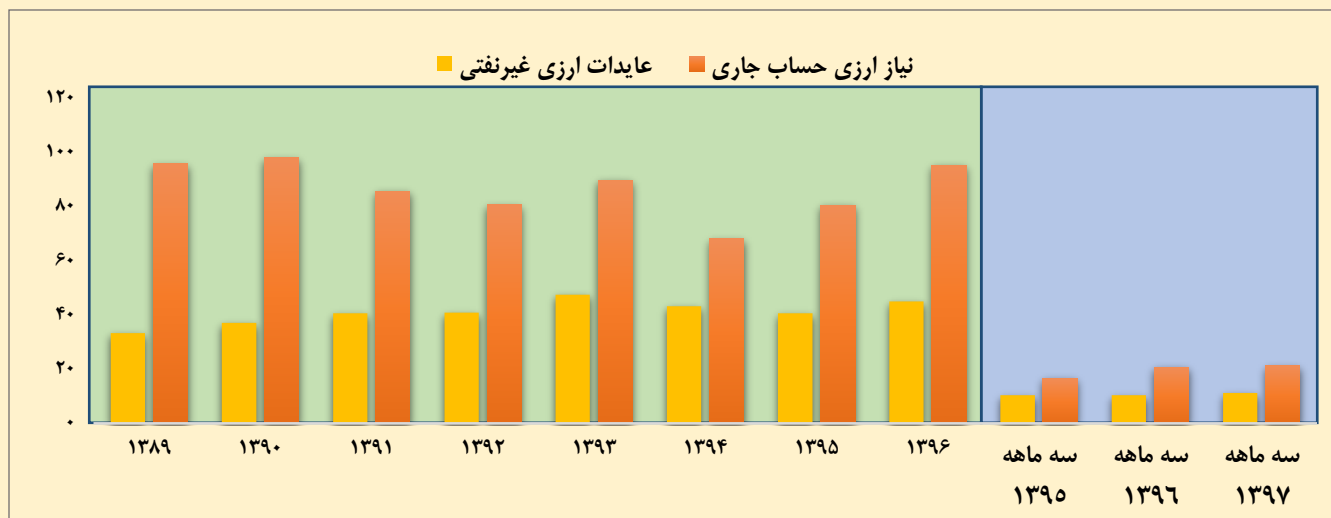
نمودار ۵- روند حساب خدمات و اجزای آن طی سال های ۱۳۸۹-۱۳۹۷ (میلیارد دلار)

منبع: بانک مرکزی ج.ا.ا.

نمودار ۶- روند عایدات ارزی غیر نفتی و نیاز ارزی حساب جاری کشور از سال ۱۳۸۹ تا فصل نخست سال ۱۳۹۷ را نشان می‌دهد. طبق نمودار عایدات ارزی غیر نفتی کشور پاسخگوی نیاز ارزی حساب جاری نیست. در فصل نخست سال ۱۳۹۷، نسبت به مدت مشابه سال گذشته، میزان عایدات ارزی غیر نفتی کشور رشد حدود ۹ درصدی داشته و نیاز ارزی حساب جاری کشور تنها ۲ درصد رشد داشته است. مهم‌ترین عامل رشد ۹ درصدی عایدات ارزی غیر نفتی کشور، افزایش صادرات کالای غیرنفتی و عامل اصلی رشد نیاز ارزی حساب جاری نیز، واردات خدمات بوده است.

نمودار ۶- عایدات ارزی غیرنفتی و نیاز ارزی حساب جاری طی سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۹۷ (میلیارد دلار)

منبع: بانک مرکزی ج.ا.ا.